

NOTAT april 2014

tittel:

Gris – dyrevelferdskrav i økologisk regelverk

Tabellen gir oversikt over økologiske tilleggsregler, med utgangspunkt i vanlig norsk produksjon. Bioforsk Økologisk har bidratt med kommentarer og faglige innspill. For utfyllende informasjon om dyrevelferdsproblemer i vanlig griseproduksjon, se www.dyrevern.no/landbruk/gris

Ifølge Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM), er det en del dyrevelferdsforskjeller mellom vanlig og økologisk regelverk for griser: Tilgang til uteareal og grovfôr er positivt for dyrevelferden. På den annen side er parasitter, overføring av patogener fra ville dyr, såvel som rovdyrangrep, en utfordring for griser som har tilgang til uteområder. Disse utfordringene kan løses ved godt stell og riktig forvaltning av utearealene. (VKM, 2014)

	Vanlig regelverk i Norge	Økologiske Debio-tilleggsregler	Ytterligere tilleggsregler for KRAV
Oppstalling innendørs	Innendørs, i betongbinge med litt strø. Innendørs arealkrav: Inntil 50 kg 0,5 m ² Inntil 85 0,65 m ² Inntil 110 0,8 m ² Purker i gruppe 2–2,5 m ²	(Ingen tilleggsregler for inneareal: Samme type betongbinge med litt strø). Grisene får holdes innendørs hele året, men med tilgang til luftegård. Innendørs arealkrav: Inntil 50 kg 0,8 m ² Inntil 85 kg 1,1 m ² Inntil 110 kg 1,3 m ² Purker i gruppe 2,5 m ² Ifølge VKM (2014), har trolig kravet om litt større innendørs areal ingen velferdseffekt. Utendørsarealet er positivt for velferden, også fordi det innebærer et mer stimulerende miljø.	<u>Sommer:</u> Uteliv på beiteområde (f.eks. skogsområde eller åker) en sammenhengende periode på minst 4 måneder. Uteområdet skal stimulere til aktivt liv, med mye sysselsetting og fødesøk. Grisene skal ha tilgang til skjul, f.eks. hytte. Det skal være gytjebad eller annen bademulighet. <u>Vinter:</u> Innendørs i tallefjøs, med tilgang til luftegård. (helårs utegange er også en mulighet) Innendørs arealkrav: Inntil 50 kg 0,8 m ² Inntil 85 kg 1,2 m ²

<p>Utemulighet</p>	<p>(ingen krav om utemulighet)</p> <p>På grunn av lite mosjon og intensiv diett, vokser vanlige konvensjonelle griser i innendørs betongbinger hurtigere enn KRAV-økologiske griser som jo er på beite.</p>	<p>Grisene skal ha tilgang til luffegård hele året. Det innebærer dagslys, og et rikere miljø. Denne luffegården kan være en betongplattning, og får være delvis dekket med tak. Det skal være litt strø tilgjengelig, som grisene kan rote i.</p> <p>Unntak: Den siste oppføringsfasen for slaktegris over 12 måneder kan finne sted kun innendørs, forutsatt at perioden innendørs ikke overstiger en femtedel av dyrenes levetid, og ikke overstiger tre måneder.</p>	<p>Inntil 110 kg 1,5 m² Purker i gruppe 2,5 m²</p> <p>Unntak: Slaktegriser som skal slaktes i juli eller senere i beiteperioden, skal få gå på beite senest 1. juni.</p>
<p>Oppstalling avlstråne</p>	<p>Arealkravet til rånebingen er 6 m². (Rånen oppstalles kun innendørs, alene.)</p>	<p>Innendørs arealkrav 6 m² Areal luffegård 8 m²</p>	<p>Innendørs arealkrav 7 m² Areal luffegård 8 m²</p> <p>Hanngriser bør få tildelt ferskt grovfôr i beiteperioden.</p>
<p>Fôr</p>	<p>Kun kraftfôr (Det begynner å bli mer vanlig å dele ut litt grovfôr.)</p> <p><u>Purker, ungpurker og råner</u> ha tilgang på tilstrekkelig mengde halm eller grovfôr – men da primært for å gi metthetsfølelse og mulighet til tygging, og ikke nødvendigvis som del av dietten.</p>	<p>Grovfôr skal være av så god fôr kvalitet og mengde at det inngår i dagsrasjonen til alle grisene, inkludert slaktegris.</p> <p>Ifølge VKM (2014) bidrar grovfôr til å forebygge grovfôr magesår, som er et vanlig problem i norsk griseproduksjon.</p>	<p>(samme regler som Debio)</p> <p>Utemulighetene på jorder og i skog gir automatisk en del tilleggsporing av f.eks. røtter.</p>
<p>Rotemateriale</p>	<p>Alle griser, <u>inkludert slaktegris</u>, skal til enhver tid ha tilgang på material de kan undersøke, rote i og sysselsette seg med. Behøver ikke inngå som del av dietten.</p>		

Fødsel	Fødebingen skal være 6 m ² , og ha rikelig med strø og redemateriale. Tillatt å unntaksvis fikserer purka under fødselen og den første uka etterpå.	Fødebingen skal være minst 7,5 m ² Tilgang på luftegård 2,5 m ²	Senest to uker etter fødselen skal purka og smågrisene få komme seg utendørs.
Avvenning	Avvennes tidligst ved 28 dagers alder. Ifølge VKM (2014), er vanlig praksis å avvenne ved rundt 35 dagers alder.	Avvennes tidligst ved 40 dagers alder. Ifølge VKM (2014), er det ikke påviselig velferdseffekt med 35 versus 40 dager.	Avvennes primært tidligst ved 49 dagers alder. Ved puljedrift er det mulighet for å avvenne dem tidligst ved 40 dagers alder.
Transport til slakteri	11 timers transporttid i det tre nordligste fylkene, og 8 timers transporttid i resten av landet.	Dyr skal transporteres i de gruppene de gikk i før transporten. (samme transporttid tillatt)	(samme regler som Debio)

Kilder:

KRAV, *Regler för KRAV-certifierad produktion utgåva 2013*, URL: krav.se, publisert 2013.

Landbruksdepartementet, Forskrift om hold av svin, 18. februar, 2003.

Mattilsynet, *Veileder B – utfyllende informasjon om økologisk produksjon*, URL: mattilsynet.no, sist endret 17. desember 2012.

Vitenskapskomiteen for mattrygghet, *Comparison of organic and conventional food and food production - Part II: Animal health and welfare in Norway*, Rapport til Mattilsynet, 30. april 2014.